

Boekaankondigingen

Altenburg & Wymenga rapporten

De rapporten, waarvan de prijs bij de redactie onbekend is, zijn te bestellen via tel. 0511-474764. De rapporten zijn gemaakt in opdracht van Staatsbosbeheer.

*E. Wymenga & S. Kolkman, *De vegetatie van het natuureservaat De Rotstergaasterwallen in 1996*, Veenwouden, 1997, 23 pag. + bijlagen en vegetatiekaart, A&W-rapport 151.

BioBase 1997 (CD-ROM), f 50, te bestellen via fax-nummer 045-5706268, Centraal Bureau voor de Statistiek, Sector PMV, kamer J116, Antwoordnummer 5050, 6400 WC Heerlen. — De (electronische) opvolger van het Botanisch en het Ornithologisch basisregister; voor de hogere planten is BioBase 1997 thans in overeenstemming met editie 22 van Heukels' Flora van Nederland. De Nederlandse naamgeving is volgens de NIBI-spelling.

Biologische monitoring zoete rijkswateren

Deze rapporten worden uitgegeven door RIZA. Info ir. K.H. Prins, tel. 0320-298401.

*J.E.W. de Hoog, H.Coops, A.A. Storm, M. Ohm & K.H. Prins (red.), *Watersysteemrapportage Haringvliet, Hollandsch Diep, Biesbosch 1994*, Lelystad, 1998, 108 pag., ISBN 9036945208, RIZA Nota nr. 96.032. — Een belangrijk en actueel rapport nu de discussie over het gedeeltelijk toelaten van eb en vloed in het gebied gaat loskomen met de publicatie van de MER.

*P. Bremer, *De toestand van de natuur in Overijssel*, Zwolle, 1998, 96 pag. Info: A. Lassche, tel. 038-4251780. — Een zeer goed gedocumenteerd boek over de (weinig rooskleurige) toestand van de natuur in Overijssel, met veel heldere illustraties.

*W.J.J. Colaris, *Natuur van het Gooi. Kansen voor duurzaam behoud*, Amsterdam, 1998, 419 pag. Dissertatie Universiteit van Amsterdam. Info: 0578-613857. — Een zeer omvangrijke studie over de flora en fauna van het Gooi, resultaat van meer dan 25 jaar onderzoek. Een levenswerk!

H. Dekker, *Natuurgids Nationaal Park Dingelderveld*, Assen, 1998, 144 pag., f 25, ISBN 90 232 3299 2, Van Gorcum & Comp bv. — Een uitstekende excursiehandleiding, met veel op het gebied toegesneden biologische informatie. Een voorbeeld voor andere publieksboeken over nationale parken.

T. Denters & B. Vreeken, *Flora-atlas van de regio Amsterdam*, Haarlem, 1998, 232 pag., f 47,50 excl. verzendkosten, ISBN 90-5769-005-5, te bestellen bij Boekhandel Milieuboek, Plantage Middenlaan 2H, 1018 DD Amsterdam, tel. 020-6244989, fax 020-6235203. — De atlas geeft de verspeiding weer op 1 x 1 km-basis van 1032 wilde soorten planten (waaronder 18 kranswieren) in FLORON-district Groot-Amsterdam (district 14) vanaf 1980. Bij elk van de verspreidingskaarten is een korte en duidelijke tekst gemaakt over habitat, zeldzaamheid, herkenbaarheid, bijzonderheden. Het boek geeft natuurinformatie van een hoge kwaliteit, en laat zien dat ook in de grote stadsmilieus veel interessants valt te ontdekken op plantengebied.

*J.W. Duinker & J.A.M. Jansen, *Geomorfologische en vegetatiekundige kartering van natuurontwikkelingsprojecten in het IJsselmeergebied in 1997. Polsmaten en Vossemeer*, Delft, 1998, 20 pag. + bijlage en karteringen, Rapport MD-GAE/GAR-9816.

C. Grey-Wilson (M. Blamey, ill.), *Wilde flora rond de Middellandse Zee*, Haarlem, 1998, 343 pag., f 59,50, ISBN 90 6097 437 9, Uitgeverij Schuyt & Co. — Dé bloemengids om mee te nemen op een mediterrane vakantie, met prachtige illustraties en uitstekende (beknopte) tekst over >2500 plantensoorten. Zeer aanbevolen!

****A.P. Grootjans, W. Bijkerk, F.H. Everts, M. Jongman, M. Salomons & M.E. Tolman** *Monitoring van effectgerichte maatregelen tegen verzuring. Eindrapport 2e fase 1994-1996. Wyldlannen (Eernewoude), De Barten (Lindevallei), De Koegelwieck (Terschelling), De Moksloot (Texel), De Lage Maden (Drentse Aa)*, Haren, 1997, 77 pag. + bijlagen, uitgevoerd door het Laboratorium voor Plantenecologie, Rijksuniversiteit Groningen en Everts & de Vries e.a., Oecologisch advies en onderzoeksbureau. — Het blijft altijd grappig om ook in officiële rapporten het onzorgvuldige gebruik van (Nederlandse) namen te zien (“Krielparnassia, p. 43), zonder verklarende latijnse naam). Minder grappig is het dat uit het rapport blijkt dat in een erkend natuurreservaat als de Wyldlannen herintroducties (door aanplant) zijn uitgevoerd met de Rode-Lijstsoorten *Cirsium dissectum*, *Carex hostiana*, *Pedicularis palustris*; soorten die er nota bene in 1991 nog voorkwamen! *Onze conclusie kan niet anders zijn, dan dat hier sprake is van regelrechte floravervalsing in natuurreservaten, klaarblijkelijk in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer & Visserij, Directie Natuur en met medeweten van de beherende instantie It Fryske Gea.*

***G. Harmsen**, *Passie voor mossen. Een historische schets van de Nederlandse bryologie en lichenologie ter gelegenheid van het 50-jarige bestaan van de Bryologische en Lichenologische Werkgroep van de KNNV*, Utrecht, 1998, 120 pag., ISBN 90 5011 111 4, Stichting Uitgeverij van de KNNV, te bestellen door f 29,50 (of f 34,50 voor niet-leden) + f 6,- verzendkosten over te maken op giro 13028 t.n.v. KNNV Uitgeverij te Utrecht, o.v.v. “Passie voor mossen”. — Een rijk geïllustreerd en uitstekend gedocumenteerd overzicht van de veldstudie aan mossen en korstmossen in Nederland.

***F. Heinis, I. Akkerman, K. Essink, F. Colijn & M.J. Latuhihin**, *Biologische monitoring zoute rijkswateren 1990—1993*, Den Haag, 1995, 79 pag., Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ), Ministerie van V&W, rapport RIKZ-95.059.

***C.M. van Herk**, *Monitoring van ammoniak met korstmossen in Friesland*, Soest, 1997, 17 pag. + bijlagen, uitgave LON in opdracht van Provincie Friesland, afd. Milieu en Water.

H. Hofmeister & E. Garve, *Lebensraum Acker*, 2e editie, Berlijn, 1998, 322 pag., DM 58, ISBN 3-8263-8516-0, Paul Parey Verlag. — Een echte Flora (met determineertabellen & figuren) over akkerplanten, hun (syn-)ecologie, bedreiging & bescherming; rijk en goed geïllustreerd.

IBN-DLO

De volgende titels zijn uitgegeven door IBN-DLO te Wageningen. Ze zijn te bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 948540 o.v.v. het betreffende rapportnummer.

I.M. Bouwma, *Beheersvisie A-lokatie Edese bos*, Wageningen, 1998, 27 pag. + bijlagen, f 30, IBN-rapport 356.

J. van den Burg, *Groei en groeiplaats van de populier en de esp in Nederland. Resultaten van 35 jaar onderzoek*, Wageningen, 1998, 213 pag. + bijlagen, f 71,50, IBN-rapport 346. — Zie de opmerking bij volgende rapport.

J. van den Burg, *Groeiplaatseisen van enkele loofboomsoorten: tamme kastanje, noot, boskers, robinia en bergesdoorn. Een verkenning*, Wageningen, 1998, 82 pag., f 40, IBN-rapport 348. — Voor beide rapporten geldt, dat de auteur zich klaarblijkelijk niet gebonden acht door de gebruikelijke naamgeving (die hij als ‘botanische’ naamgeving aanduidt). Zo dient men blijkbaar onder ‘noot’ te verstaan: de combinatie van Walnoot (*Juglans regia*) en Zwarte noot (*Juglans nigra*); is ‘boskers’ Zoete kers (*Prunus avium*), en – last but not least – blijken we achter de naam ‘bergesdoorn’ *Acer pseudoplatanus*, de Gewone esdoorn dus, te moeten verstaan! In het andere rapport legt de auteur uit dat onder de term ‘de populier’ geen botanische aanduiding wordt bedoeld, maar: “een verzameling klonen, rassen en cultivars die vaak van hybride afkomst zijn” (p. 11), en die tot verschillende botanische soorten behoren. Ratelpopulier (*Populus tremula*) wordt consequent als ‘esp’ aangeduid. De meeste van de soorten zijn niet-inheems. De rapporten zijn klaarblijkelijk bedoeld als voorlichtingsmateriaal in het kader van “de bebossing van landbouwgronden en in het agrarisch natuurbeheer”. Het valt te betreu-

ren dat in officiële rapporten van het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek te Wageningen (IBN-DLO) het aanplanten van "exoten" nog steeds zonder enige terughoudendheid blijkt te worden gepropageerd.

A.P.P.M. Clerkx & A.F.M. van Hees, *Bosdynamiek in Tussen de Goren*, Wageningen, 1998, 21 pag. + bijlagen, f 34, IBN-rapport 355.

A.P.P.M. Clerkx, I.M. Bouwma & A.F.M. van Hees, *Het bosreservaat Vijlnerbos. Bijlagerapport*, Wageningen, 1998, 37 pag. + bijlagen, f 53,50, IBN-rapport 353.

J.A. Sinkeldam, R.C. Nijboer & P.F.M. Verdonshot, *Typologie van diatomeeëngemeenschappen in Overijssel*, Wageningen, 1998, 91 pag. + bijlagen, f 70, IBN-rapport 360.

G.J. Zweegman & H.J. Hekhuis, *Bouwen aan draagvlak: De doelgroepkenmerkenmethode als draagvlak. Ontwikkeling van een checklist voor draagvlak en toepassing ervan bij eigenaren van waardevolle bosgemeenschappen en nationale parken*, Wageningen, 1997, f 50, IBN-rapport 335.

It Fryske Gea

Info: S. Rintjema, 0512-381448.

*H. Jager & S. Rintjema, *Vegetatie-onderzoek brakke poldergebied Eanjumer Kolken 1995–1997*, Olterterp, 1998, 22 pag. + bijlagen.

*H. Jager, *Vegetatie-onderzoek 1996–1997 in de Driessenpolder, deelgebied van het natuurreserveaat De Lendevallei*, Olterterp, 1998, 40 pag. + bijlagen.

J.A.M. Janssen, E.R. Stenfert & B. van Gennip, *Vegetatiekartering 1:5000. Lange Duinen Noord (Ameland) 1997 met een analyse van vegetatieveranderingen in de periode 1988–1997*, Delft, 1998, 30 pag. + bijlagen en vegetatiekaarten, Meetkundige Dienst, Afd. Thematische Geo-Informatie, Rijkswaterstaat. Info: M. Abels, tel. 015-2691111.

N. Jonker & W. Menkveld, *Planten in de polder*, 1998, Haarlem, 176 pag., f 34,50, ISBN 90-6097-468-9, Schuyt & Co. — Een heel mooi uitgegeven fraai geïllustreerde veldgids, met name bedoeld voor boerendie meewerken aan het agrarisch natuurbeheer, met heel praktische aanwijzingen over standplaats, betekenis en herkenning. Dus ook prima te gebruiken voor polderexcursies.

*U. Kutschera, *Kurzes Lehrbuch der Pflanzenfysiologie*, Wiesbaden, 1998, 435 pag., DM 49,80, ISBN 3-8252-1861-9, Quelle & Meyer Verlag.

*U. Kutschera, *Grundpraktikum zur Pflanzenfysiologie*, Wiesbaden, 1998, 160 pag., DM 36,80, ISBN 3-8252-2026-5, Quelle & Meyer Verlag.

J. Lambinon, J.E. de Langhe (†), L. Delvosalle & J. Duvigneaud, *Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden, editie 3*, Meise, 1998, 1091 pag., f 110 [bij bestellingen per 10 stuks 10% korting tot eind van dit jaar], ISBN 90-72619-23-4, te bestellen door overschrijving op rekening 000-0083912-07 van de Bank van de Post te Brussel of door het opsturen van een getekende eurocheque op naam van de Nationale Plantentuin van België – Vermogen te B-1860 Meise. — Deze derde Nederlandstalige editie van de Belgische Flora is flink uitgebreid en omvat thans 3200 soorten. De tekst is opnieuw en grondig vertaald, en de verspreidingsopgaven zijn verder geactualiseerd. Zeer aan te raden!

*Natuurplanbureau, *Natuurbalans 1998*, Alphen aan den Rijn, 1998, 109 pag., ISBN 904220267X, samenwerking van RIVM, IBN-DLO, LEI-DLO en SC-DLO.

NOV rapporten

S.J.A. van Baalen, *PKBS-verdrogingsbestrijding: ketens van modelpakketten in het waterbeheer. Onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden van een procesketen-beheersysteem voor de verdrogingsbestrijding*, Lelystad, 1998, 31 pag. + CD-ROM en bijlagen, f 25, ISBN

90.369.516.82, NOV-rapport 13.2, Stowa rapport 98.01, RIZA rapport 98.019. Te bestellen bij Koninklijke Vermande b.v., Rose-Marie Lucas, Postbus 20, 8200 AA Lelystad, tel. 0320-237736.

*E.P.A.G. Schouwenberg & G. van Wirdum, *Basenverzadiging van natte schraallanden. Deterministisch onderzoek naar de relatie tussen hydrologie, bodem en vegetatie*, Lelystad, 1998, 85 pag. + bijlagen. Info: Ton Garritsen / Adriëke van Herk, tel. 0320-298795 / 298887.

J.C. van Raam, m.m.v. E.X. Maier, J. Bruinsma, J. Simons & H. Stegenga, *Handboek Kranswieren*, Hilversum, 1998, 200 pag. + platen, f 55, Uitgave Chara Boek. Info/bestellen: Chara-boek, 's-Gravesandelaan 32, 1222 TA Hilversum, tel. 035-6832715. — Een zeer compleet werk om de Nederlandse kranswieren mee op naam te brengen, met tal van ecologische aanwijzingen. Ook omdat het soorten omvat die (nog) niet in Nederland voorkomen, is te verwachten dat de kennis over deze groep in Nederland snel sterk zal toenemen. [Zo is intussen *Nitella gracilis* in Nederland gevonden; zie de volgende *Gorteria*-aflevering]. Een belangrijke aanwinst voor de floristische literatuur!

J.M. Reitsma, *Toelichting bij de vegetatiekartering van Kwelderwerken Friesland en Groningen 1996 op basis van false-colour luchtfoto's 1:10000*, Meetkundige Dienst, Delft, 1998, 33 pag. + bijlagen.

T.C.G. Rich & A.C. Jermy, *Plant crib 1998*, Peterborough UK, 1998, 391 pag., £ 22.00 (for Europe), ISBN 0 901158 28 3, BSBI Publications. — Een boek voor floristen en veldbotanici met name gericht op de herkenning van 'moeilijke' planten: aanwijzingen (vaak getekend) over extra diagnostische kenmerken, vegetatieve verschillen tussen soorten, hoe bepaalde hybriden te herkennen, etc. Bijzonder nuttig voor de gevorderde florist.

J. Schaminée, A. Jansen, F. Bink, E. Hazebroek, M. Horsthuis, H. Sierdsema, A. Stortelder, C. Swertz & R. van 't Veer, *Wegen naar natuurdoeltypen. Ontwikkelingsreeksen en hun indicatoren voor herstelbeheer en natuurontwikkeling (sporen A en B)*, Wageningen, 1998, 196 pag. + bijlagen, f 45, te bestellen bij IKC-Natuurbeheer, Postbus 30, 6700 AA Wageningen o.v.v. R-26.

J.H.J. Schaminée, E.J. Weeda & V. Westhoff, *De vegetatie van Nederland. Deel 4: Plantengemeenschappen van de kust en van binnenlandse pioniermilieus*, Opulus Press, Uppsala/Leiden, 1998, 346 pag., f 106, ISBN 91-8871-606-6. — In het vierde deel van dit handboek worden de volgende klassen behandeld: Asplenietea, Cakiletea, Ammophilettea, Spartinettea, Thero-Saliconettea, Asteretetea, Sagineetea, Isoeto-Nanojuncetetea, Bidentetetea, Stellarietetea, Artemisietetea.

O. Sebald, S. Seybold, G. Philippi & A. Wörz (eds.), *Die Farn- und Blütenpflanzen Baden-Württembergs. Band 7: Spezieller Teil (Spermatophyta, Unterklassen Alismatidae, Liliidae Teil 1, Commelinidae Teil 1). Butomaceae bis Poaceae*, Eugen Ulmer Verlag, Stuttgart, 1998, 595 pag., DM 98, ISBN 3-8001-3316-4.

O. Sebald, S. Seybold, G. Philippi & A. Wörz (eds.), *Die Farn- und Blütenpflanzen Baden-Württembergs. Band 8: Spezieller Teil (Spermatophyta, Unterklassen Commelinidae Teil 2, Arecidae, Liliidae Teil 2). Juncaceae bis Orchidaceae*, Eugen Ulmer Verlag, Stuttgart, 1998, 540 pag., DM 98, ISBN 3-8001-3359-8. — Met de publicatie van de genoemde delen (die de monocotylen bevatten) is deze bijzondere Flora af. Een gelukwens voor de schrijvers is zeer op zijn plaats! Acht delen met ruim 4000 pagina's samen, in een periode van 15 jaar: voorwaar een prestatie. Maar vooral de gebruikers mogen bijzonder blij zijn met deze Flora die tegelijk ook een complete verspreidingsatlas voor Baden-Württemberg bevat. In het oog springend mooi zijn de kleurenfoto's bij alle delen van deze Flora, zelfs van zegges en grassen. Bijzonder handig zijn de foto's van alle orchideeën in vrucht samen op twee pagina's geplaatst. De determinietabellen en beschrijvingen zijn zeer goed. Waardevol zijn de taxonomische opmerkingen. Ook qua presentatie en uitvoering is het werk van uitzonderlijke kwaliteit voor een zeer redelijke prijs.

Staatsbosbeheer rapporten

***/**T. Bakker, *Kruisbladgentiaan. Een opmerkelijke verschijning in de boswachterij Dorst*, Middelburg, 1998, 4 pag. (uitsluitend voor intern gebruik), SBB Regio West-Brabant - Delta-gebied. — Een geval van inzaai.**

***R.J. Stuurman, H. Runhaar, J.W. Foppen & R.W. de Waal, *Ecohydrologische systeembeschrijving in het veengebied ten noorden van de Brabantse Wal*, Delft, 1998, 52 pag. + bijlagen, Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO, TNO-rapport NITG 98-77-B. Hiermee vervalt de versie van maart 1998. Info: 015-2696900.**

Ruud van der Meijden

- * De prijs is bij de redactie niet bekend; het werk kan worden ingezien in de bibliotheek van Rijksherbarium / Hortus Botanicus, Van Steenisgebouw, Einsteinweg 2, Leiden.**
- ** Deze in opdracht van Staatsbosbeheer vervaardigde rapporten zijn ook in te zien in het Natuurwetenschappelijk Archief van SBB te Driebergen (J. Vink, tel. 030-6926316).**